

RISØR KOMMUNE
Enhet for støttefunksjoner

Aust-Agder fylkeskommune
Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

Vår ref:
2013/1062 /OYBJ

Deres ref:

Arkiv: 000
Løpenr.: 18425/2016

Dato:
15.11.2016

Uttalelse - Regionreformen vedrørende sammenslåing av Aust- og Vest-Agder

Det vises til høring om forhandlingsutvalgets utredning «En ny region Agder?».

Risør Bystyre vedtok i møte 27. oktober 2016 å avgi uttalelse i denne saken. Bystyrets behandling og uttalelse følger i vedlagte særutskrift.

Vi beklager at høringsfristen 11. november 2016 ikke ble overholdt, men ber om at høringsuttalelsen likevel hensynstas i den videre behandling av saken.

Med hilsen

Øyvind Bjørndal
Fagansvarlig politisk sekretariat

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.

Besøksadresse:	Postadresse:	Dir.tlf.: 37 14 96 58	Org.nr.: 964 977 402 MVA
Furumoveien 1	Postboks 158	Tlf.: 37 14 96 00	Bankkonto: 2801.22.04665
4950 RISØR	4952 Risør	Fax.: 37 14 96 01	E-post: postmottak@risor.kommune.no
			www.risor.kommune.no

RISØR KOMMUNE
Rådmannen

Arkivsak: 2013/1062-431
Arkiv: 000
Saksbeh: Trond Aslaksen
Dato: 13.10.2016

Uttalelse - Regionreformen vedrørende sammenslåing av Aust- og Vest-Agder

Utv.saknr	Utvalg	Møtedato
174/16	Bystyret	27.10.2016

Rådmannens innstilling:

Risør bystyre støtter flertallet i forhandlingsutvalget sin innstilling som er følgende:

1. Det etableres en ny region Agder fra 1.1.2020.
2. Arendal skal bygges opp som hovedsete for regional stat, med så mange statlige etater og tiltak som mulig i Arendal/Aust-Agder.
3. Det regionale folkevalgte nivået legges til Kristiansand.
4. Statlige arbeidsplasser som nå er lokalisert i begge fylker, flyttes til Arendal/Aust-Agder. Til sammen gir dette en overvekt av nye arbeidsplasser i Aust-Agder.
5. Dersom staten velger å organisere seg annerledes enn det som beskrives i dette dokumentet, må de planlagte arbeidsplassene i Aust-Agder kompenseres. En avklaring forventes innen 1.1.2018.
6. Regionen forplikter seg til prioriteringer som bidrar til å gjøre denne todelte modellen sterk og fremtidsrettet.
7. Det tas umiddelbart kontakt med staten for å få en nærmere avklaring med hensyn til flytting av aktuelle arbeidsplasser.
8. Det tas kontakt med staten med hensyn til utflytting og nyetablering av statlige arbeidsplasser fra Oslo der en beskriver mulighetene og behovet for nye arbeidsplasser i regionen.
9. Det legges til grunn at den nye regionen tildeles vesentlige nye oppgaver.

Saksprotokoll i Bystyret - 27.10.2016

Per Kristian Lunden (A) fremmet følgende forslag:

Risør bystyre legger til grunn at Aust-Agder ikke kan fortsette som eget fylke og region når det i nær framtid gjennomføres en regionreform i Norge.

Risør bystyre anser videre en Agderregion basert på dagens to Agderfylker å være for liten til å gi landsdelen den kraft som trengs i arbeidet med regional utvikling de neste tiårene.

Arendal bystyre vil anbefale etablert en Sørlandsregion bestående av Agderfylkene samt Telemark og eventuelt Vestfold.

Risør bystyre anbefaler på denne bakgrunn fylkestingene i Aust- og Vest-Agder å forkaste det forhandlingsresultat som er lagt fram av de to fylkeskommunenes forhandlingsutvalg 3. oktober 2016.

Risør bystyre ser positivt på at Arendal etableres som en fremtidig administrasjonsby for en fremtidig region. Risør bystyre anbefaler at Arendal velges som administrasjonby bestående av både det statlige fylkesmannsembetet og ny regionadministrasjon. Dette vil være et aktivt og viktig tiltak for å videreutvikle den Østre delen av Agder og vil i en Agdermodell gi mer enn 300 nye og svært viktige arbeidsplasser.

Risør bystyre vil for øvrig uttale at dersom det likevel skulle bli vedtatt å etablere region Agder må forutsetningen være at regiondannelsen bidrar til å styrke landsdelen. Regional utvikling er en kjerneoppgave for fylkeskommunene, og vil også være det for en eventuell Region Agder.

Lokalisering av regionadministrasjonen og administrasjonen for regionens ulike virksomheter er det sterkeste regionalpolitiske virkemiddel regionpolitikkerne rår over. Østre Agder – regionen i Aust-Agder, Setesdal og deler av Vestre Vest-Agder må styrkes gjennom regiondannelsen, ikke svekkes.

Risør bystyre ser svært gjerne at Arendal «bygges opp som hovedsete for regional stat». Men bystyret vil sterkt understreke at fylkeskommunene i langt større grad er satt til å tenke regional utvikling enn de enkelte statsetatene. Det vil også være slik at det beste argument for å gjøre Arendal til hovedsete for regional stat, vil være at fylkesadministrasjonen legges til Arendal. Bystyret mener hovedbegrunnelsen for å ha et folkevalgt forvaltningsnivå mellom kommune og stat, er at regionalpolitisk viktige beslutninger kan tas av folkevalgte med nærhet til og kunnskap om det aktuelle fylke og region. Tradisjonen i Norge har vært at den enkelte statsetat selv velger hvilken regionstruktur de skal ha. Vegvesenet, kystverket, kartverket, skatteetaten, NAV, Husbanken, BUF-etat, Arbeidstilsynet osv. opererer med helt ulike regionstørrelser. Risør bystyre ser ingen tegn til at staten vil endre sin politikk i denne forbindelse, og rapporten fra forhandlingsutvalget som nå er lagt fram gir ingen holdepunkter for at oppbygging av Arendal som hovedsete for regional stat ligger innenfor rammen av det fylkestingene i Aust- og Vest-Agder kan beslutte. Heller ikke er det lagt fram noe som tyder på at regjeringen har gitt sin tilslutning til forhandlingsutvalgets ambisjon i denne sammenheng.

Risør bystyre ser det som uheldig at framtidig fordeling av statlige og regionale arbeidsplasser bare blir en fordeling mellom Kristiansand og Arendal. Også andre deler av en ny region – som Risør – bør kunne kvalifisere for lokalisering av offentlige arbeidsplasser og kompetansemiljøer. I forbindelse med slike etableringer er det viktig å bygge på eksisterende fagmiljøer og lokal kompetanse. I tillegg er det viktig å utnytte digitalisering til en desentralisert samfunnsutvikling og ta hensyn til miljø og klima i forhold til kortest mulig reiseavstand.

Votering:

Ved alternativ votering mellom rådmannens innstilling og Per Kr. Lundens forslag ble Per Kr. Lundens forslag vedtatt med 20 mot 9 stemmer.

Vedtak:

Risør bystyre legger til grunn at Aust-Agder ikke kan fortsette som eget fylke og region når det i nær framtid gjennomføres en regionreform i Norge.

Risør bystyre anser videre en Agderregion basert på dagens to Agderfylker å være for liten til å gi landsdelen den kraft som trengs i arbeidet med regional utvikling de neste tiårene.

Arendal bystyre vil anbefale etablert en Sørlandsregion bestående av Agderfylkene samt Telemark og eventuelt Vestfold.

Risør bystyre anbefaler på denne bakgrunn fylkestingene i Aust- og Vest-Agder å forkaste det forhandlingsresultat som er lagt fram av de to fylkeskommunenes forhandlingsutvalg 3. oktober 2016.

Risør bystyre ser positivt på at Arendal etableres som en fremtidig administrasjonsby for en fremtidig region. Risør bystyre anbefaler at Arendal velges som administrasjonby bestående av både det statlige fylkesmannsembetet og ny regionadministrasjon. Dette vil være et aktivt og viktig tiltak for å videreutvikle den Østre delen av Agder og vil i en Agdermodell gi mer enn 300 nye og svært viktige arbeidsplasser.

Risør bystyre vil for øvrig uttale at dersom det likevel skulle bli vedtatt å etablere region Agder må forutsetningen være at regiondannelsen bidrar til å styrke landsdelen. Regional utvikling er en kjerneoppgave for fylkeskommunene, og vil også være det for en eventuell Region Agder.

Lokalisering av regionadministrasjonen og administrasjonen for regionens ulike virksomheter er det sterkeste regionalpolitiske virkemiddel regionpolitikkerne rår over. Østre Agder – regionen i Aust-Agder, Setesdal og deler av Vestre Vest-Agder må styrkes gjennom regiondannelsen, ikke svekkes.

Risør bystyre ser svært gjerne at Arendal «bygges opp som hovedsete for regional stat». Men bystyret vil sterkt understreke at fylkeskommunene i langt større grad er satt til å tenke regional utvikling enn de enkelte statsetatene. Det vil også være slik at det beste argument for å gjøre Arendal til hovedsete for regional stat, vil være at fylkesadministrasjonen legges til Arendal. Bystyret mener hovedbegrunnelsen for å ha et folkevalgt forvaltningsnivå mellom kommune og stat, er at regionalpolitisk viktige beslutninger kan tas av folkevalgte med nærhet til og kunnskap om det aktuelle fylke og region. Tradisjonen i Norge har vært at den enkelte statsetat selv velger hvilken regionstruktur de skal ha. Vegvesenet, kystverket, kartverket, skatteetaten, NAV, Husbanken, BUF-etat, Arbeidstilsynet osv. opererer med helt ulike regionstørrelser. Risør bystyre ser ingen tegn til at staten vil endre sin politikk i denne forbindelse, og rapporten fra forhandlingsutvalget som nå er lagt fram gir ingen holdepunkter for at oppbygging av Arendal som hovedsete for regional stat ligger innenfor rammen av det fylkestingene i Aust- og Vest-Agder kan beslutte. Heller ikke er det lagt fram noe som tyder på at regjeringen har gitt sin tilslutning til forhandlingsutvalgets ambisjon i denne sammenheng.

Risør bystyre ser det som uheldig at framtidig fordeling av statlige og regionale arbeidsplasser bare blir en fordeling mellom Kristiansand og Arendal. Også andre deler av en ny region – som Risør – bør kunne kvalifisere for lokalisering av offentlige arbeidsplasser og kompetansemiljøer. I forbindelse med slike etableringer er det viktig å bygge på eksisterende fagmiljøer og lokal kompetanse. I tillegg er det viktig å utnytte digitalisering til en desentralisert samfunnsutvikling og ta hensyn til miljø og klima i forhold til kortest mulig reiseavstand.

Kort resymé

Fra rapporten:

«Fylkestingene i Aust-Agder og Vest-Agder har gitt mandat til forhandlinger om å etablere en ny region Agder. I henhold til fylkestingenes vedtak har arbeidsgruppen (heretter «forhandlingsutvalget») bestått av fylkesordførerne, fylkesvaraordførerne og opposisjonslederne i de to fylkeskommunene. Bakgrunnen for forhandlingene kan sammenfattes i følgende drivkrefter:

- Kommunikasjonene i Agder bedres pendlingen over fylkesgrensen øker og antallet institusjoner som dekker hele regionen vokser. Denne utviklingen har pågått over lengre tid og er ytterligere forsterket på 2000-tallet. Med bakgrunn i dette kan en identifisere felles regionale interesser på en rekke områder.
- I juni 2015 inviterte regjeringen landets fylkeskommuner og Oslo kommune til å innlede prosesser med sikte på å vurdere og å avklare eventuelle sammenslåinger med andre fylkeskommuner. Regjeringen foreslår at det gjennomføres en regionreform fra 2020.
- Regjeringen har foreslått en kommunereform som kan resultere i større kommuner som igjen kan påvirke det regionale bildet. Om det blir kommunesammenslåinger på tvers av fylkesgrensene vil dette også kunne påvirke fylkeskommunenes inndeling.

Flertallet i forhandlingsutvalget (Tore Askildsen, Terje Damman, Torunn Ostad og Jon-Olav Strand) anbefaler følgende:

1. Det etableres en ny region Agder fra 1.1.2020.
2. Arendal skal bygges opp som hovedsete for regional stat, med så mange statlige etater og tiltak som mulig i Arendal/Aust-Agder.
3. Det regionale folkevalgte nivået legges til Kristiansand.
4. Statlige arbeidsplasser som nå er lokalisert i begge fylker, flyttes til Arendal/Aust-Agder. Til sammen gir dette en overvekt av nye arbeidsplasser i Aust-Agder.
5. Dersom staten velger å organisere seg annerledes enn det som beskrives i dette dokumentet, må de planlagte arbeidsplassene i Aust-Agder kompenseres. En avklaring forventes innen 1.1.2018.
6. Regionen forplikter seg til prioriteringer som bidrar til å gjøre denne todelte modellen sterk og fremtidsrettet.
7. Det tas umiddelbart kontakt med staten for å få en nærmere avklaring med hensyn til flytting av aktuelle arbeidsplasser.
8. Det tas kontakt med staten med hensyn til utflytting og nyetablering av statlige arbeidsplasser fra Oslo der en beskriver mulighetene og behovet for nye arbeidsplasser i regionen.
9. Det legges til grunn at den nye regionen tildeles vesentlige nye oppgaver.

Forhandlingsutvalgets mindretall, medlemmet Tellef Inge Mørland, anbefaler følgende:

1. På bakgrunn av at det ikke har vært mulig å oppnå et forhandlingsresultat som i tilstrekkelig grad ivaretar begge dagens fylker sine interesser, etableres det ikke en ny region Agder.

2. Dersom regionreformen på nasjonalt plan viser seg å gi store regioner i resten av landet, samt at det regionale nivået blir tilført vesentlige, nye oppgaver, bør det tas initiativ til at Vest-Agder, Aust-Agder, Telemark og eventuelt Vestfold setter seg sammen for å se på mulighetene for å danne en felles region

Forhandlingsutvalgets mindretall, medlemmet Randi Øverland, uttaler følgende:

1. Utvalget har ikke lyktes i å få til et samstemmig forslag som kan danne grunnlag for en liten, men sterk og samlet region.
2. Flertallets forslag er på flere punkter uklart og inneholder forutsetninger som dette mindretall mener ikke er akseptable. Særlig gjelder det punktene om kompensasjon og tidsperspektivet som ligger til grunn.
3. På bakgrunn av dette mener dette mindretall resultatet vil bli en liten, svak og splittet region.
4. På dette grunnlag kan dette mindretall ikke støtte flertallsinnstillingen.»

Saksopplysninger

Viser til vedlagte rapport fra forhandlingsutvalget

Økonomi

Viser til vedlagte rapport fra forhandlingsutvalget

Kommuneplan

Pkt. 7.4 delmål 4: Risør kommune skal delta aktivt i utvikling av regionen.

Vekst i Risør kommune forutsetter en positiv utvikling av regionen. Gjennom regionalt samarbeid oppnår vi mer, også i forhold til nasjonale myndigheter. Regionplan Agder 2020 setter retning for utvikling av Sørlandet, og Risør skal bidra aktivt innen planens fem hovedsatsingsområder

Folkehelse og levekår

Ikke direkte relevant

Klima og miljø

Viser til rapporten under overskriften «Bærekraftig utvikling».

Næringsperspektiv

Viser til rapporten

Vurderinger

Fra rapporten:

«En ny region Agder gir mulighet til å skape noe nytt sammen. Slik kan verdien av fellesskapet bli

større enn verdien av en sammenslåing i seg selv. Styrken med å diskutere regionens utfordringer i ett regionting, og muligheten til økt spisskompetanse i administrasjonen, vil være viktig for å kunne møte stadig mer komplekse problemstillinger.

Det overordnede målet med en ny region Agder må være å understøtte regionplanens hovedmål om å utvikle en sterk og samlet landsdel som er attraktiv for bosetting og næringsutvikling både i kystsonen og i de indre distriktene.

Andre viktige målsettinger med en ny region Agder er å

- Forsterke samhandlingen regionalt, øke gjennomslaget nasjonalt og bedre utnytte mulighetene Internasjonalt.
- Sikre et godt tjenestetilbud i hele regionen, herunder et desentralisert utdanningstilbud.
- Arbeide for at hele regionens behov ivaretas med hensyn til den fremtidige utvikling av de tre sykehusene i regionen.
- Arbeide for at hele regionens behov ivaretas med hensyn til den videre utbygging av kommunikasjonene i landsdelen.
- Bidra til bedre levekår, bl.a. gjennom mestring, deltagelse, inkludering og likestilling, tilgang til kompetent arbeidskraft og styrket samhandling på folkehelseområdet.
- Forsterke demokratiet på regionalt nivå gjennom økt dialog, deltagelse og interesse
- Bidra til å utvikle det regionale folkevalgte nivået slik at regionen kan ta på seg nye oppgaver og den samfunnsutviklerrollen som Meld. St. 22 (2015-2016) skisserer.»

Rådmannens konklusjon

Rådmannen støtter flertallets innstilling. Rådmannen deler samtidig mindretallet, ved Tellef Inge Mørland, sin bekymring for at nåværende Aust-Agder på sikt kan tape i kampen med Vest-Agder og Kristiansandsregionen når det gjelder lokalisering av offentlige arbeidsplasser. Rådmannen mener likevel at avtalen slik den er formulert gir Aust-Agder en rimelig grad av sikkerhet med hensyn til å sikre offentlige arbeidsplasser i overskuelig framtid. Dette er en avtale inngått mellom 2 parter, og skal en lykkes med en sammenslåing, er det rimelig, etter rådmannens vurdering, at begge parter opplever at de kommer tilfredsstillende ut. Slik rådmannen vurderer saken hadde en storregion med begge agderfylkene og Telemark på mange måter vært et gunstig, og kanskje det mest gunstige, alternativet for Risør kommune. Rådmannen oppfatter likevel at dette i denne omgang ikke er et reelt alternativ. Sammenslåing av agderfylkene er etter rådmannens vurdering på mange måter overmodent. Rådmannen mener at det er overordnet viktig at dette nå blir gjennomført og at ikke prosessen blir utsatt i påvente av hva som evt. skjer i neste runde og i resten av landet.